

Els homes extraordinaris de Pla

Juan Rulfo feia literatura. Josep Pla, també. En total, Rulfo va escriure 400 planes. Josep Pla va escriure massa: no es diu gaire, però ho sabem tots. Alguna vegada van preguntar a Rulfo per què ja no escrivia: «Ya no puedo. Se murió mi tío, el que me contaba las historias», deia. Encara que no fossin oncles, de gent que li explicava històries Pla en va tenir molta més. «A partir dels anys 40, aclaparat pels esdeveniments polítics [...] viu durant uns anys, en una mena d'exili interior [...] Vol parlar amb la gent més senzilla dels pobles petits: els pescadors, els pagesos, els artesans», escriu Xavier Pla. La majoria eren «homes arcaics». Un va ser en Sebastià Puig, l'Hermós. A *El meu país*, hi ha un fragment on Josep Pla esmenta els homes extraordinaris del petit món de Begur: «A Aigua-xellida hi ha

via l'Hermós, i a Fornells en Rata; a sa Tuna, en Pere Pagell no parava d'un cap de dia a l'altre per fer gran la mainada; a Aiguafreda, el Miner, que era fi com el coral; a sa Riera, Florià Pi pescava i caçava amb un aire de patriarca». Cadascun pescava a la seva manera: l'Hermós, amb quatre cordelles; en Rata, amb les batudes; Pagell, amb el palangre; el Miner, amb cartutxos. Els dies que no podien anar a mar, mataven algun conill, caçaven rovellons i espàrrecs, collien herba tendra. «Miraven el temps [...] cuinaven com els àngels [...] dormien amb un ull obert [...] No hi ha altra cultura que aquesta, en aquest món. La resta és dolor, neguit i cendra». És per això que, a partir del 4 d'octubre i fins a començament de febrer, la Fundació Pla de Palafrugell ha organitzat l'exposició: «Pla, "l'Hermós" i companyia». Per això i també perquè, any sí, any no, a Palafrugell organitzen la Biennial de Fotografia Xavier Miserachs. Enguany, la Fundació ha volgut participar-hi. N'he anat a parlar amb l'Anna Aguiló. L'exposició té deu àmbits: un per a cada personatge; el primer, és la introducció. La Mireia Xarau i l'Enric Bruguera han buscat informació fotogràfica als arxius de Palafrugell, Begur i l'Escala. També, en els arxius familiars de Florià Pi i de Pere Pagell. D'en Rata, destaquem una foto on seu en es pedrís llarg. Només ha fallat el Miner. Joan-Francesc Mira ha escrit la introducció del catàleg.

Viure sense rellotges

Eliseu Carbonell és antropòleg. Pla deia que l'antropologia era la xafarderia organitzada, però, a *Josep Pla: El temps, la gent i el paisatge*, Carbonell el llegeix des d'aquest punt de vista. Pla s'acosta a la gent, hi parla i en fa una abstracció literària. Literatura i antropologia van de bracet a molts dels seus llibres. Cansat i decebut dels intel·lectuals, va acostar-se a la gent del país, a aquests homes extraordinaris «que han hagut d'aprendre els oficis del mar i de la terra», que saben viure sense rellotges. Però són els últims. «El dia més trist de la història de Palafrugell fou el dia que hi retrunyí, per primera vegada, el xiulet d'una sirena [...] un dia fatídic. –Ara ja hi som tots a dins».